

УДК 330.15

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК РЕГІОНІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ КРИЗИ

ПРОНОЗА Павло Володимирович

кандидат економічних наук, доцент

ГРОМИКА Надія Костянтинівна

аспірантка

Однією з найгостріших проблем, що обговорюється та досліджується вченими та практиками майже всіх країн світу, є сучасна світова економічна криза, причини її виникнення, наслідки та механізми подолання.

Необхідно зазначити, що світова криза так чи інакше торкнулася переважної більшості країн світу, хоча наслідки її впливу для різних країн за своїми масштабами різняться.

На економіку України світова економічна криза оказала суттєвий негативний вплив, підсиливши системну кризу в країні, яка почалася ще в першій половині 2008 р. як наслідок неефективної та непродуманої соціально-економічної політики.

У першу чергу, світова криза вплинула на фондовий ринок України, на якому падіння індексу ПФТС почалося вже з січня 2008 р., потім – на валютний ринок країни, що призвело до знецінення національної грошової одиниці на 42,2 % та майже на всі сектори економіки країни та сфери суспільного життя.

Враховуючи різний потенціал, що мають регіони країни, вплив світової кризи на них також був різний.

У межах даного дослідження був проаналізований вплив світової кризи на соціально-економічний розвиток Харківської області та інших регіонів України.

Стійкість до кризи регіонів України оцінювалася за допомогою окремих, комплексних та інтегрального показників.

Оцінка стійкості до кризи регіонів країни включає такі компоненти:

- сектори економіки;
- зовнішньоекономічна діяльність;
- інвестиції;
- фінансові результати;
- бюджет;
- соціальна сфера.

Кожна компонента стійкості до кризи оцінюється за допомогою окремих показників (в даному дослідженні індексів), які можна розрахувати, виходячи з діючої в країні статистичної звітності.

Загальний інтегральний показник стійкості до кризи ($I_{СК}$), а також комплексні оцінки його компонент (K_i) розраховуються за допомогою формули [20]:

$$K_i = \sum_{l=1}^n w_l z_{il}, \quad (1)$$

де z_{il} – кількісна стандартизована оцінка l -го окремого показника i -ої компоненти стійкості до кризи;

w_i – коефіцієнт значущості l -го окремого показника i -ої компоненти, визначається за формулою:

$$w_l = \frac{\delta_l}{\sum_{l=1}^n \delta_l}, \quad (2)$$

де δ_l – дисперсія (ентропія) l -го окремого показника i -ої компоненти стійкості до кризи;

n – кількість окремих показників, за допомогою яких оцінюється i -та компонента стійкості до кризи.

Стандартизована оцінка l -го окремого показника i -ої компоненти стійкості до кризи визначається за формулами:

а) для показників-стимуляторів:

$$z_{il} = \frac{x_{il} - x_{minl}}{x_{maxl} - x_{minl}}, \quad (3)$$

де x_{il} – фактичне значення l -го окремого показника i -ої компоненти стійкості до кризи;

x_{maxl} і x_{minl} – відповідно мінімальне та максимальне значення l -го окремого показника i -ої компоненти стійкості до кризи;

б) для показників-дестимуляторів:

$$z_{il} = \frac{x_{maxl} - x_{il}}{x_{maxl} - x_{minl}}. \quad (4)$$

У межах даного дослідження, по-перше були розраховані інтегральні показники по кожній з визначених компонент по регіонах країни. За результатами оцінки значення компонент був побудований розподіл регіонів України по кожній компоненті в площині «початок падіння (2008 р.) – глибина падіння (2008 – 2009 рр.)». На завершувальному етапі на базі інтегральних показників, розрахованих по кожній компоненті, розрахований інтегральний показник стійкості до кризи по регіонах країни.

Розглянемо отримані результати.

По-перше, була проведена порівняльна оцінка стійкості до кризи Харківської області й інших регіонів України по кожній із зазначених компонент.

В табл. 1 наведений склад кожної компоненти інтегрального показника стійкості регіону до кризи.

Як видно з табл. 1, компонента «Сектори економіки» містить такі показники: промисловість; сільське господарство; будівництво; транспорт; роздрібна торгівля; послуги.

Таблиця 1

Склад компонент інтегрального показника стійкості регіону до кризи

№	Компонента	Показники
1	Сектори економіки	промисловість; сільське господарство; будівництво; транспорт; роздрібна торгівля; послуги
2	Зовнішньоекономічна діяльність	експорт товарів; імпорт товарів
3	Інвестиції	прямі іноземні інвестиції; інвестиції в основний капітал; інвестиції у житлове будівництво
4	Фінансові результати	фінансові результати від звичайної діяльності збиткових підприємств до оподаткування; питома вага збиткових підприємств
5	Бюджет	фактичні надходження податків і зборів до бюджетів та до державних цільових фондів; податковий борг за податковими зобов'язаннями податків і зборів
6	Соціальна сфера	реальна заробітна плата; зареєстроване безробіття.

На рис. 1 наведено розподіл регіонів України у 2008 р. за значенням компоненти «Сектори економіки» інтегрального показника стійкості до кризи, згідно з яким найбільш високий рівень мали Черкаська – 0,6548 (1-е місце), Одеська – 0,6001 (2-е місце), Миколаївська – 0,5653 (3-є місце) та Київська – 0,5207 (4-е місце) області. Такі регіони, як: Львівський – 0,2608 (25-е місце), Волинський – 0,2647 (24-е місце), Сумський – 0,2948 (23-є місце) та Донецький – 0,3142 (22-е місце) за компонентою «Сектори економіки» інтегрального показника стійкості до кризи значно поступалися іншим регіонам країни.

Харківська область за значенням компоненти «Сектори економіки» інтегрального показника стійкості до кризи в 2008 р. посіла 17-е місце (0,3546) серед інших регіонів України.

На рис. 2 наведено розподіл регіонів України в 2008 – 2009 рр. за значенням компоненти «Сектори економіки» інтегрального показника стійкості до кризи, згідно з яким найбільш високий рівень мали Миколаївська – 0,6789 (1-е місце), Одеська – 0,6765 (2-е місце), Черкаська – 0,6107 (3-є місце) та Київська – 0,5859 (4-е місце) області. Такі регіони, як: Волинський – 0,0942 (25-е місце), Донецький – 0,2784 (24-е місце), Івано-Франківський – 0,2927 (23-є місце) та Запорізький – 0,2976 (22-е місце) за компонентою «Сектори економіки» інтегрального показника стійкості до кризи значно поступалися іншим областям країни.

Харківська область за значенням компоненти «Сектори економіки» інтегрального показника стійкості до кризи в 2008 – 2009 рр. посіла 17-е місце (0,3873) серед інших регіонів України.

На рис. 3 наведено розподіл регіонів України за компонентою «Сектори економіки» інтегрального показника стійкості до кризи в площині «початок падіння (2008 р.) – глибина падіння (2008 – 2009 рр.)».

На рис. 3 і у наступних рисунках компонент інтегрального показника стійкості до кризи номер регіону відповідає його порядковому номеру за алфавітом.

Як видно з рис. 3 та табл. 2, найраніше та найбільше відчули кризу сектори економіки Волинської (3), Донецької (5), Івано-Франківської (9) та Луганської (12) областей. У свою чергу, більш стійкими до кризи виявилися сектори економіки Черкаської (23), Одеської (15) та Миколаївської (14) областей.

Аналогічним чином були проведені розрахунки по всім зазначеним компонентам та розрахунок інтегрального показника стійкості до кризи.

На рис. 4 наведено розподіл регіонів України в 2008 р. за значенням інтегрального показника стійкості до кризи, згідно з яким найбільш високий рівень мали Херсонська – 0,6502 (1-е місце), Кіровоградська – 0,6483 (2-е місце), Чернівецька – 0,5988 (3-є місце) та Одеська – 0,5987 (4-е місце) області. Такі регіони, як: Дніпропетров-

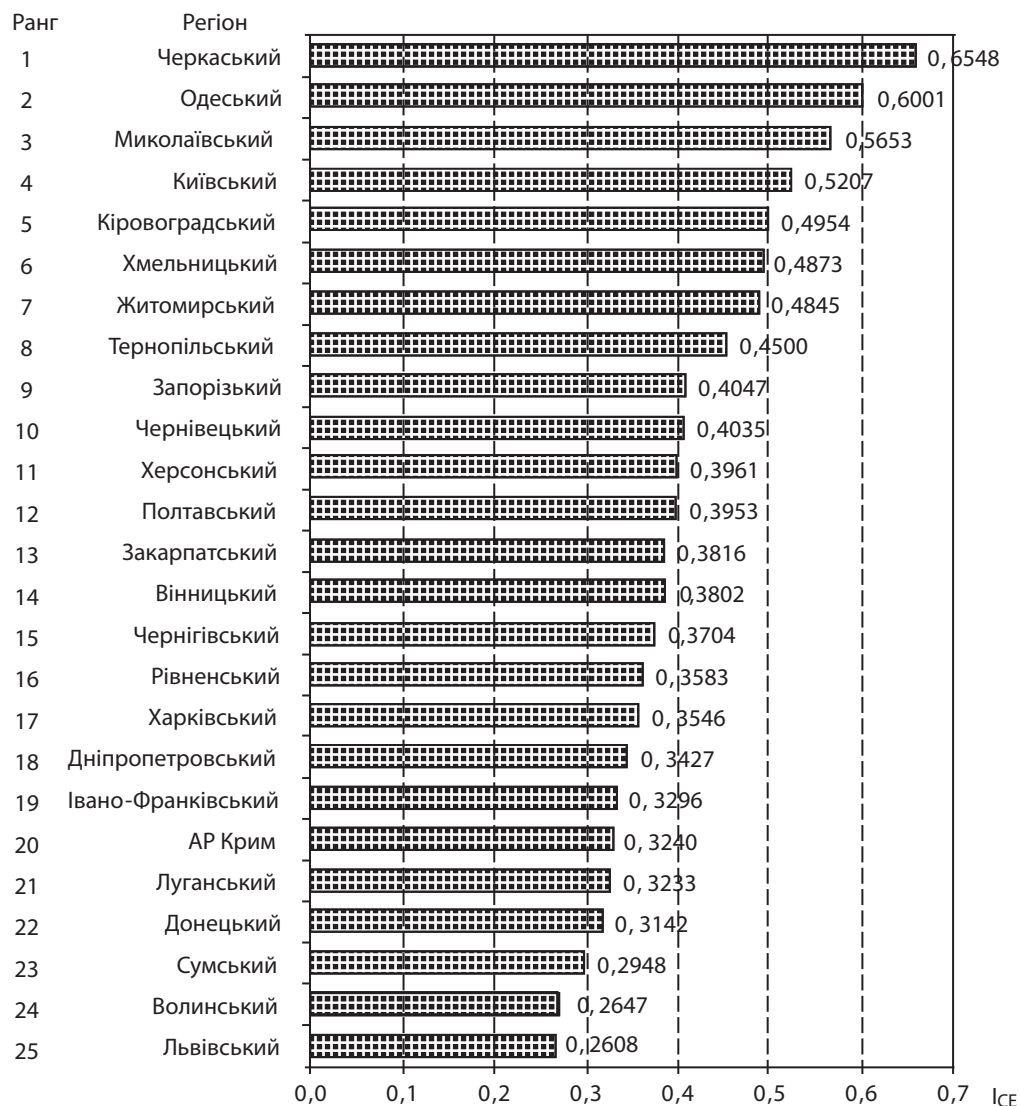

Рис. 1. Діаграма розподілу регіонів України в 2008 р. за значенням компоненти «Сектори економіки» інтегрального показника стійкості до кризи

ський – 0,2926 (25-е місце), Волинський – 0,3586 (24-е місце), Львівський – 0,4519 (23-є місце) та Чернігівський – 0,4597 (22-е місце) за значенням інтегрального показника стійкості до кризи значно поступалися іншим регіонам країни.

Харківська область за значенням інтегрального показника стійкості до кризи в 2008 р. посіла 5-е місце (0,5831) серед інших регіонів України.

На рис. 5 наведено розподіл регіонів України в 2008 – 2009 рр. за значенням інтегрального показника стійкості до кризи, згідно з яким найбільш високий рівень мали Одеська – 0,7219 (1-е місце), Кіровоградська – 0,7116 (2-е місце), Херсонська – 0,6899 (3-є місце) та Київська – 0,6850 (4-е місце) області. Такі регіони, як: Донецький – 0,3176 (25-е місце), Дніпропетровський – 0,3349 (24-е місце), Запорізький – 0,3945 (23-є місце) та Вінницький – 0,4035

(22-е місце) за значенням інтегрального показника стійкості до кризи значно поступалися іншим регіонам країни.

Харківська область за значенням інтегрального показника стійкості до кризи в 2008 – 2009 рр. посіла 9-е місце (0,6281) серед інших регіонів України.

На рис. 6 наведено розподіл регіонів України за інтегральним показником стійкості до кризи у площині «початок падіння – глибина падіння».

Як видно з рис. 6 та табл. 3, за інтегральним показником стійкості до кризи найраніше та найбільше її відчували Волинська (3), Дніпропетровська (4) та Донецька (5) області. Суттєвого впливу світової фінансової кризи відчували також Вінницька (2), Львівська (13), Чернігівська (25) та Рівненська (17) області. У свою чергу, більш стійкими до кризи виявилися Херсонська (21), Кіровоградська (11), Одеська (15) та Чернівецька (24) області.

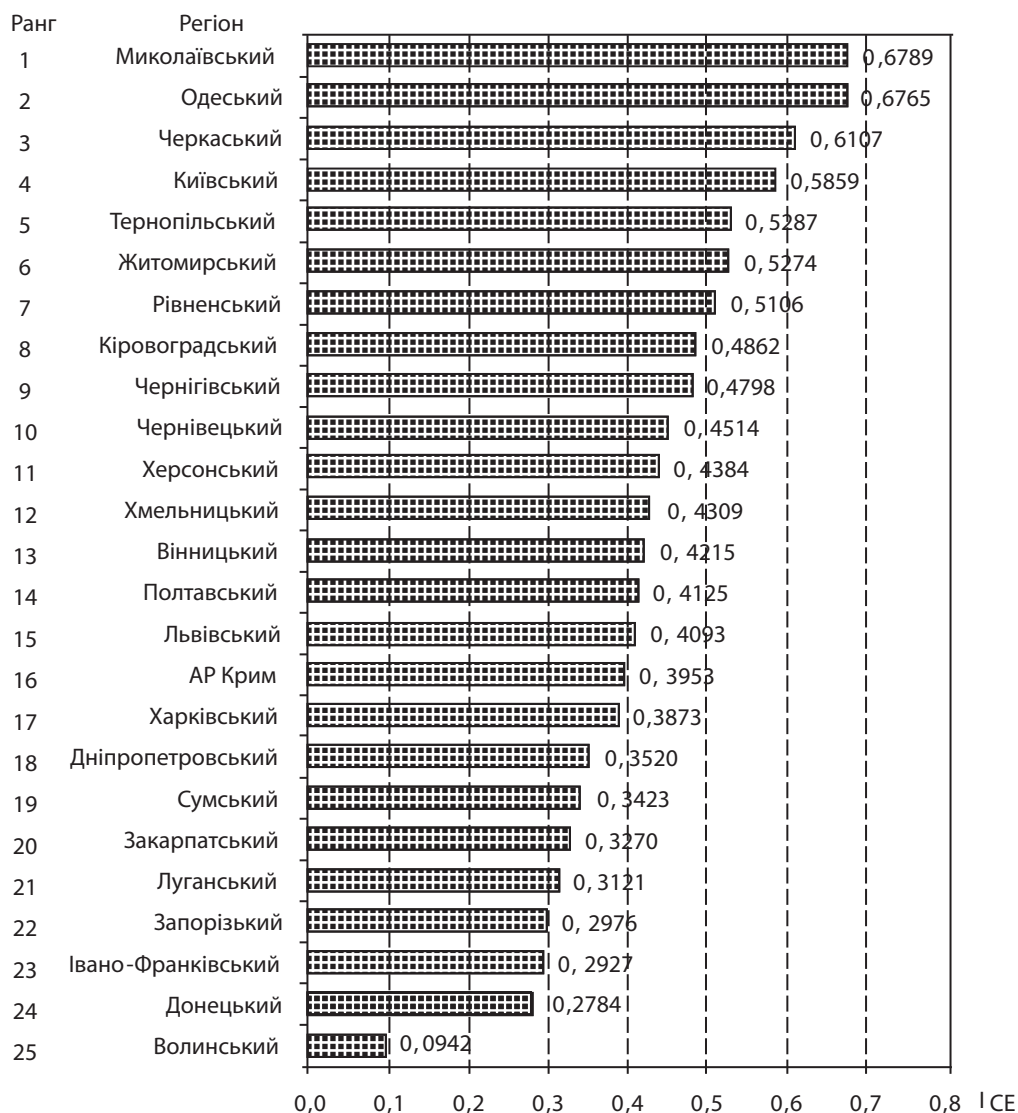

Рис. 2. Діаграма розподілу регіонів України в 2008 – 2009 рр. за значенням компоненти «Сектори економіки» інтегрального показника стійкості до кризи

У табл. 4 наведено загальний розподіл регіонів України за компонентами інтегрального показника стійкості до кризи в площині «початок падіння – глибина падіння».

На рис. 7 наведено місце Харківської області за компонентами інтегрального показника стійкості до кризи в площині «початок падіння – глибина падіння».

Як видно з рис. 7, за компонентами «сектори економіки» (1), «інвестиції» (3) та «соціальна сфера» (6) Харківська область найшвидше відреагувала на кризу та найбільше її відчула, маючи інтегральні показники за цими компонентами нижчі за середні по країні в цілому.

Відносно стійкою до кризи в Харківській області була бюджетна компонента (5), за якою інтегральні показники були вищі за середні.

У свою чергу, стійкими до кризи виявилися компоненти «зовнішньоекономічна діяльність» (2) та «фінансові ре-

зультати» (4), які найпізніше відреагували на кризу та найменше її відчули.

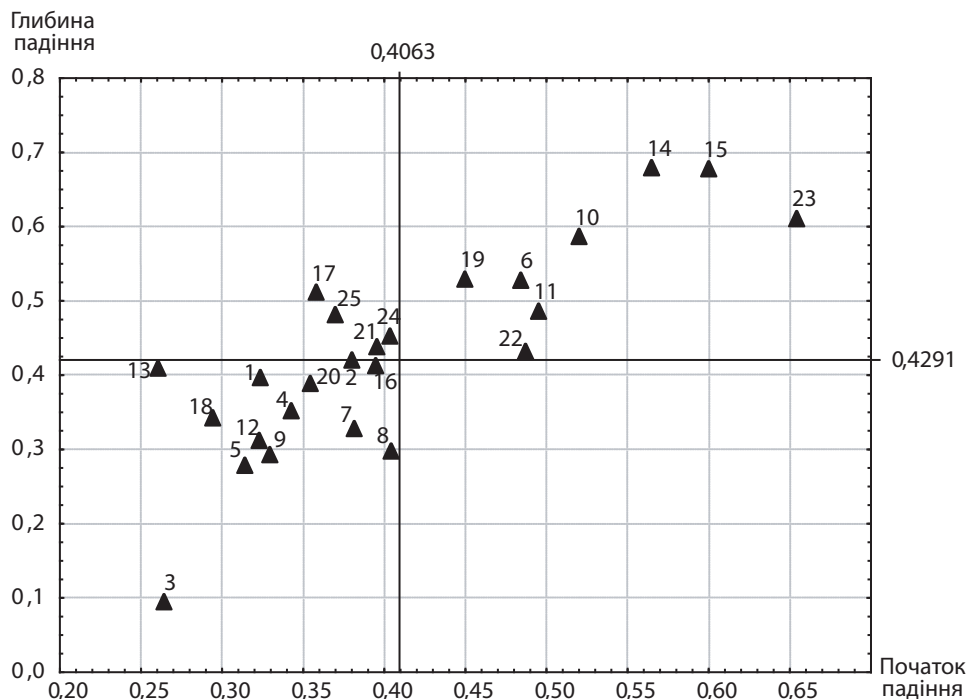
У табл. 5 наведено динаміку індексів проаналізованих економічних і соціальних показників Харківської області в 2005 – 2009 рр.

Згідно з даними, наведеними у табл. 5, здійснено розподіл сфер економіки Харківської області у площині «початок падіння – глибина падіння» (рис. 8).

Розподіл сфер економіки Харківської області у площині «початок падіння – глибина падіння», наведений на рис. 8 дозволяє зробити такі висновки:

1. Швидше всього та найбільш сильне падіння в регіоні відбулося з інвестиціями в основний капітал та житлове будівництво.

Разом з тим, іноземні інвестиції у сфери економіки регіону достатньо пізно відреагували на кризу з невеликою глибиною падіння.

* – наведено середнє значення показника по регіонам країни

Рис. 3. Розподіл регіонів України за компонентою «Сектори економіки» інтегрального показника стійкості до кризи в площині «початок падіння – глибина падіння»

Таблиця 2

Розподіл регіонів України за компонентою «Сектори економіки» інтегрального показника стійкості до кризи в площині «початок падіння – глибина падіння»

Стойкі регіони	Нестойкі регіони	Відносно стойкі регіони	
		низький інтегральний показник початку падіння та високий глибини падіння (НП – ВГ)	високий інтегральний показник початку падіння та низький глибини падіння (ВП – НГ)
Миколаївський (3;1)*	Запорізький (9; 22)	Чернівецький (10; 10)	–
Одеський (2; 2)	Полтавський (12; 14)	Херсонський (11; 11)	
Черкаський (1; 3)	Закарпатський (13; 20)	Чернігівський (15; 9)	
Київський (4; 4)	Вінницький (14; 13)	Рівненський (16; 7)	
Тернопільський (8; 5)	Харківський (17; 17)		
Житомирський (7; 6)	Дніпропетровський (18; 18)		
Кіровоградський (5; 8)	Івано-Франківський (19; 23)		
Хмельницький (6;12)	АР Крим (20; 16)		
	Луганський (21; 21)		
	Донецький (22; 24)		
	Сумський (23; 19)		
	Волинський (24; 25)		
	Львівський (25; 15)		

* – вказано ранг області (перша цифра – за початком падіння; друга – за глибиною падіння)

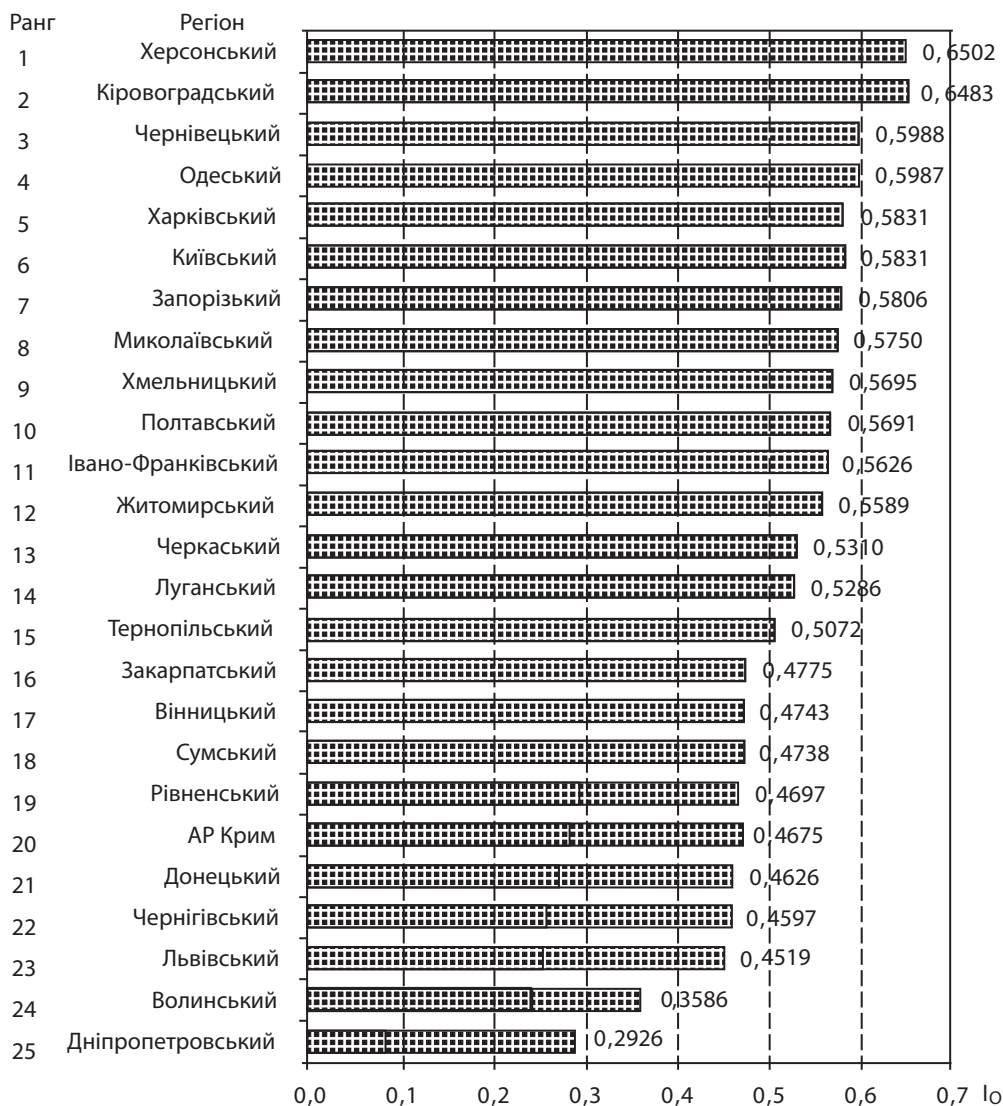

Рис. 4. Діаграма розподілу регіонів України в 2008 р. за значенням інтегрального показника стійкості до кризи

- Суттєвим було падіння з великою його глибиною у сфері будівництва регіону.
- У зовнішньоекономічній сфері економіки регіону швидше всього і достатньо глибоко відреагував імпорт, і навпаки, пізніше та менш глибоко – експорт.
- Серед галузей економіки регіону пізніше всього відреагували на кризові явища сфера послуг та роздрібна торгівля з несуттєвою глибиною падіння.
- Динаміка розвитку сільського господарства і транспорту регіону не залежала від кризи.
- Бюджетна сфера регіону була найбільш стійкою з усіх проаналізованих сфер економіки і пізніше всіх відреагувала на кризові явища з мінімальною глибиною падіння.

- В соціальній сфері регіону раніше відреагувало на кризу безробіття, але більше падіння у рівні заробітної плати.

Література

- Стратегія соціально-економічного розвитку Харківської області на період до 2015 року: Монографія. Х.: ВД «ІНЖЕК», 2008. – 352 с.
- Сайт государственного комитета статистики Украины [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.ukrstat.gov.ua>

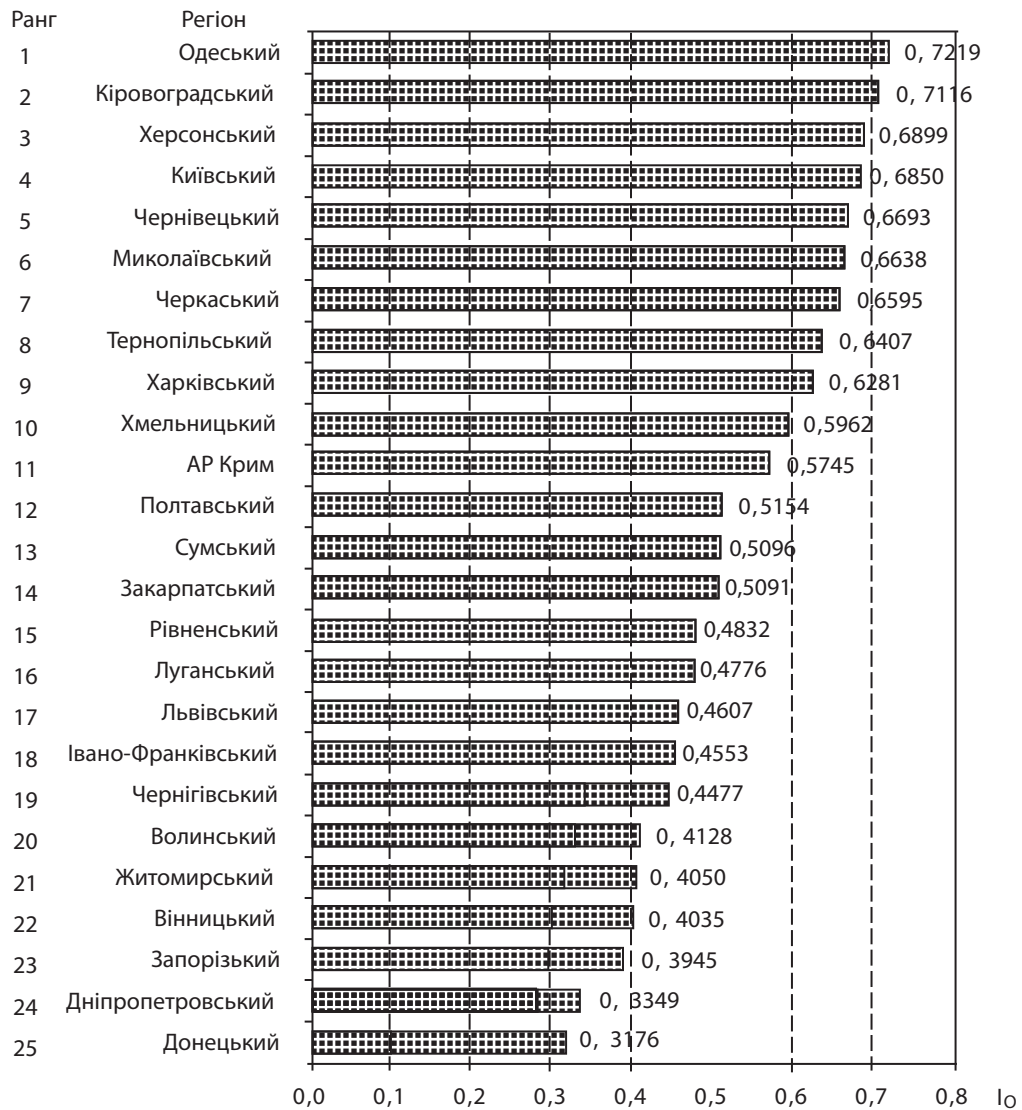
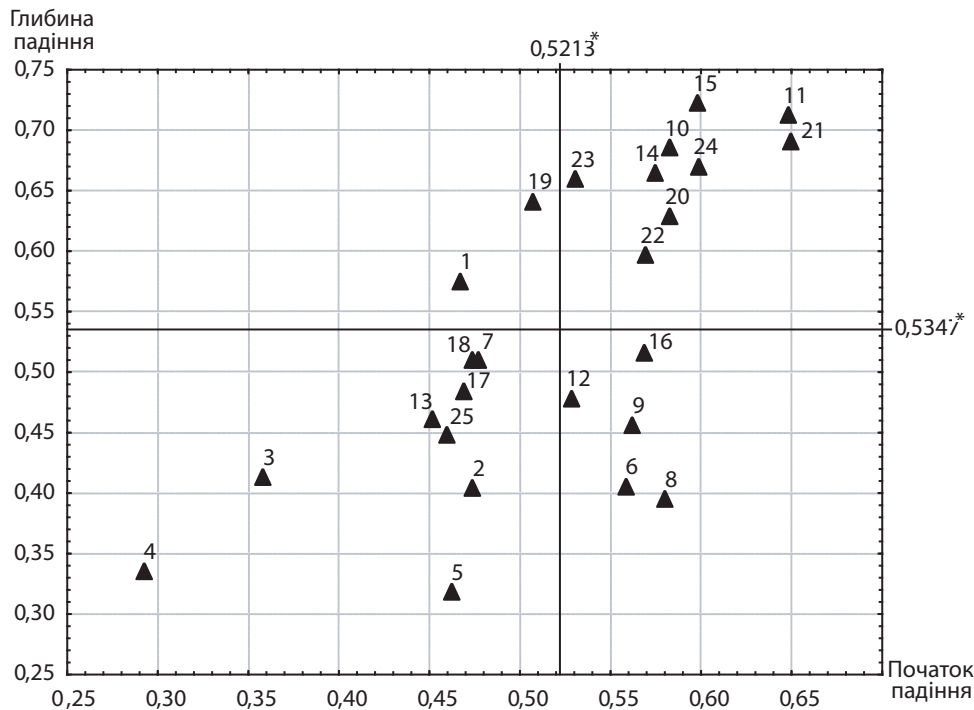

Рис. 5. Діаграма розподілу регіонів України в 2008 – 2009 рр. за значенням інтегрального показника стійкості до кризи

* – наведено середнє значення показника по регіонам країни

Рис. 6. Розподіл регіонів України за інтегральним показником стійкості до кризи у площині «початок падіння – глибина падіння»

Таблиця 3

Розподіл регіонів України за інтегральним показником стійкості до кризи в площині «початок падіння – глибина падіння»

Стійкі регіони	Нестійкі регіони	Відносно стійкі регіони	
високі інтегральні показники початку та глибини падіння (ВП – ВГ)	низькі інтегральні показники початку та глибини падіння (НП – НГ)	низький інтегральний показники початку падіння та високий глибини падіння (НП – ВГ)	високий інтегральний показник початку падіння та низький глибини падіння (ВП – НГ)
Херсонський (1; 3)*	Закарпатський (16; 14)	Тернопільський (15; 8)	Запорізький (7; 23)
Кіровоградський (2; 2)	Вінницький (17; 22)	АР Крим (20; 11)	Полтавський (10; 12)
Чернівецький (3; 5)	Сумський (18; 13)		Івано-Франківський (11; 18)
Одеський (4; 1)	Рівненський (19; 15)		Житомирський (12; 21)
Харківський (5; 9)	Донецький (21; 25)		Луганський (14; 16)
Київський (6; 4)	Чернігівський (22; 19)		
Миколаївський (8; 6)	Львівський (23; 17)		
Хмельницький (9; 10)	Волинський (24; 20)		
Черкаський (13; 7)	Дніпропетровський (25; 24)		

* – вказано ранг області (перша цифра – за початком падіння; друга – за глибиною падіння)

Таблиця 4

Розподіл регіонів України за компонентами інтегрального показника стійкості до кризи в площині «початок падіння – глибина падіння»

Регіон	Компонента												Інтегральний показник стійкості до кризи (ІО)		
	Сектори економіки (ІСЕ)		Зовнішньоекономічна діяльність (ІЗ)		Інвестиції (ІІ)		Фінансові результати (ІФР)		Бюджет (ІБТ)		Соціальна сфера (ІСС)		Позначення	Ранг	
	Позначення	Ранг	Позначення	Ранг	Позначення	Ранг	Позначення	Ранг	Позначення	Ранг	Позначення	Ранг			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
АР Крим	НП – НГ	20; 16	НП – ВГ	20; 8	НП – НГ	19; 20	ВП – ВГ	6; 2	ВП – ВГ	7; 7	НП – НГ	16; 20	НП – ВГ	20; 11	2 ВП – ВГ 1 НП – ВГ 3 НП – НГ
Вінницький	НП – НГ	14; 13	НП – ВГ	15; 11	НП – НГ	16; 24	НП – НГ	19; 20	ВП – НГ	5; 24	ВП – ВГ	7; 5	НП – НГ	17; 22	1ВП – ВГ 1ВП – НГ 1НП – ВГ 3НП – НГ
Волинський	НП – НГ	24; 25	ВП – ВГ	9; 5	НП – НГ	18; 19	НП – НГ	20; 22	НП – НГ	20; 18	НП – ВГ	22; 12	НП – НГ	24; 20	1ВП – ВГ 1НП – ВГ 4НП – НГ
Дніпропетровський	НП – НГ	18; 18	НП – НГ	19; 22	НП – ВГ	21; 4	НП – НГ	24; 24	ВП – НГ	1; 17	НП – НГ	25; 24	НП – НГ	25; 24	1ВП – НГ 1НП – ВГ 4НП – НГ
Донецький	НП – НГ	22; 24	ВП – ВГ	3; 4	ВП – НГ	8; 18	НП – НГ	22; 25	НП – НГ	16; 22	НП – НГ	24; 23	НП – НГ	21; 25	1ВП – ВГ 1ВП – НГ 4НП – НГ
Житомирський	ВП – ВГ	7; 6	НП – НГ	16; 25	ВП – НГ	9; 12	НП – НГ	18; 19	ВП – НГ	12; 20	ВП – НГ	11; 15	ВП – НГ	12; 21	1ВП – ВГ 3ВП – НГ 2НП – НГ
Закарпатський	НП – НГ	13; 20	ВП – ВГ	7; 10	НП – НГ	13; 23	НП – НГ	25; 21	ВП – ВГ	4; 15	ВП – ВГ	2; 2	НП – НГ	16; 14	3ВП – ВГ 3НП – НГ
Запорізький	НП – НГ	9; 22	ВП – ВГ	4; 7	НП – НГ	14; 25	ВП – ВГ	3; 5	НП – НГ	19; 19	НП – НГ	23; 25	ВП – НГ	7; 23	2ВП – ВГ 4НП – НГ
Івано-Франківський	НП – НГ	19; 23	ВП – НГ	6; 15	ВП – ВГ	3; 3	ВП – НГ	12; 18	НП – НГ	24; 23	ВП – ВГ	13; 13	ВП – НГ	11; 18	2ВП – ВГ 2ВП – НГ 2НП – НГ

Продовження табл. 4

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Київський	ВП – ВГ	4; 4	ВП – ВГ	10; 1	НП – НГ	15; 17	НП – НГ	16; 15	ВП – ВГ	10; 2	ВП – ВГ	12; 14	ВП – ВГ	6; 4	4ВП – ВГ 2НП – НГ
Кіровоградський	ВП – ВГ	5; 8	ВП – ВГ	5; 12	ВП – ВГ	10; 2	ВП – ВГ	15; 6	ВП – ВГ	14; 8	ВП – ВГ	4; 6	ВП – ВГ	2; 2	6ВП – ВГ
Луганський	НП – НГ	21; 21	ВП – НГ	1; 18	НП – НГ	24; 21	ВП – ВГ	7; 13	НП – ВГ	17; 12	НП – ВГ	15; 11	ВП – НГ	14; 16	1ВП – ВГ 1ВП – НГ 2НП – ВГ 2НП – НГ
Львівський	НП – НГ	25; 15	НП – НГ	23; 24	ВП – НГ	7; 11	ВП – ВГ	8; 9	ВП – ВГ	15; 14	НП – НГ	18; 19	НП – НГ	23; 17	2ВП – ВГ 1ВП – НГ 3НП – НГ
Миколаївський	ВП – ВГ	3; 1	НП – НГ	18; 19	ВП – ВГ	11; 7	ВП – ВГ	14; 7	НП – ВГ	21; 11	ВП – ВГ	9; 7	ВП – ВГ	8; 6	4ВП – ВГ 1НП – ВГ 1НП – НГ
Одеський	ВП – ВГ	2; 2	ВП – ВГ	11; 6	НП – НГ	22; 13	ВП – ВГ	1; 1	НП – ВГ	22; 13	ВП – ВГ	14; 10	ВП – ВГ	4; 1	4ВП – ВГ 1НП – ВГ 1НП – НГ
Полтавський	НП – НГ	12; 14	НП – НГ	14; 20	ВП – ВГ	5; 8	ВП – ВГ	10; 10	НП – ВГ	18; 9	НП – НГ	17; 22	ВП – НГ	10; 12	2ВП – ВГ 1НП – ВГ 3НП – НГ
Рівненський	НП – ВГ	16; 7	ВП – ВГ	8; 9	НП – НГ	23; 15	НП – НГ	17; 23	ВП – НГ	9; 21	ВП – ВГ	5; 9	НП – НГ	19; 15	2ВП – ВГ 1ВП – НГ 1НП – ВГ 2НП – НГ
Сумський	НП – НГ	23; 19	ВП – НГ	13; 14	НП – ВГ	12; 6	ВП – ВГ	2; 3	НП – НГ	25; 25	ВП – ВГ	10; 8	НП – НГ	18; 13	2ВП – ВГ 1ВП – НГ 1НП – ВГ 2НП – НГ
Тернопільський	ВП – ВГ	8; 5	НП – НГ	25; 17	ВП – НГ	6; 14	НП – НГ	23; 17	ВП – ВГ	3; 3	ВП – ВГ	1; 1	НП – ВГ	15; 8	3ВП – ВГ 1ВП – НГ 2НП – НГ
Харківський	НП – НГ	17; 17	ВП – ВГ	2; 2	НП – НГ	17; 16	ВП – ВГ	4; 4	ВП – ВГ	8; 6	НП – НГ	19; 21	ВП – ВГ	5; 9	3ВП – ВГ 3НП – НГ

Закінчення табл. 4

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
Херсонський	НП – ВГ	11; 11	НП – ВГ	21; 3	ВП – НГ	2; 10	ВП – ВГ	9; 8	ВП – ВГ	6; 10	ВП – ВГ	6; 4	ВП – ВГ	1; 3	3ВП – ВГ 1ВП – НГ 2НП – ВГ	
Хмельницький	ВП – ВГ	6; 12	НП – НГ	22; 21	ВП – ВГ	4; 1	ВП – ВГ	13; 14	ВП – НГ	13; 16	НП – НГ	21; 17	ВП – ВГ	9; 10	3ВП – ВГ 1ВП – НГ 2НП – НГ	
Черкаський	ВП – ВГ	1; 3	НП – НГ	24; 13	НП – НГ	25; 9	ВП – ВГ	11; 11	ВП – ВГ	2; 1	ВП – НГ	8; 18	ВП – ВГ	13; 7	3ВП – ВГ 1ВП – НГ 2НП – НГ	
Чернівецький	НП – ВГ	10; 10	НП – НГ	17; 16	ВП – ВГ	1; 5	НП – ВГ	21; 12	ВП – ВГ	11; 5	ВП – ВГ	3; 3	ВП – ВГ	3; 5	3ВП – ВГ 2НП – ВГ 1НП – НГ	
Чернігівський	НП – ВГ	15; 9	ВП – НГ	13; 14	НП – НГ	20; 22	ВП – НГ	5; 16	НП – ВГ	23; 4	НП – НГ	20; 16	НП – НГ	22; 19	2ВП – НГ 2НП – ВГ 2НП – НГ	
	8ВП – ВГ ... ВП – НГ 4НП – ВГ 13НП – НГ	9ВП – ВГ 4ВП – НГ 3НП – ВГ 9НП – НГ	6ВП – ВГ 5ВП – НГ 2НП – ВГ 12НП – НГ	13ВП – ВГ 2ВП – НГ 1НП – ВГ 9НП – НГ	10ВП – ВГ 5ВП – НГ 5НП – ВГ 5НП – НГ	12ВП – ВГ 2ВП – НГ 2НП – ВГ 9НП – НГ	9ВП – ВГ 5ВП – НГ 2НП – ВГ 9НП – НГ									

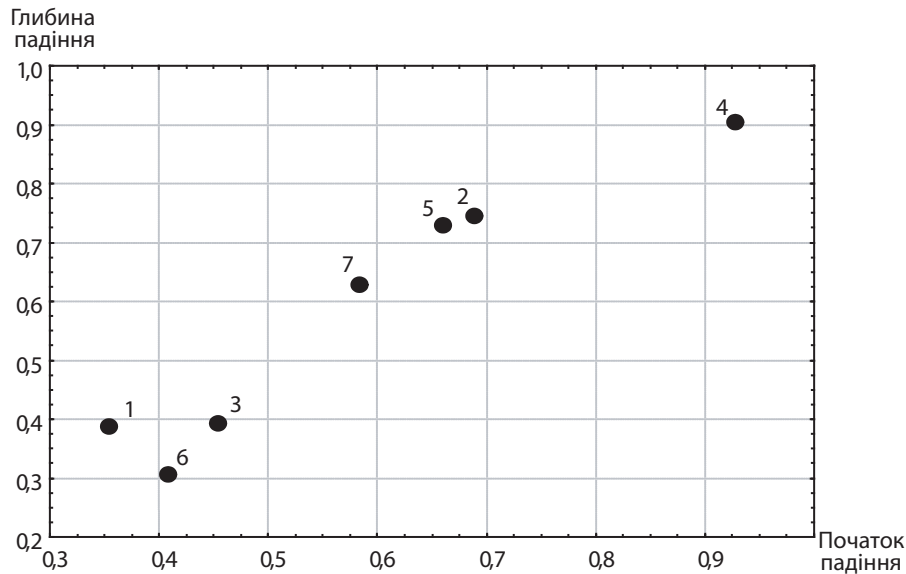

Рис. 7. Місце Харківської області серед інших регіонів України за компонентами інтегрального показника стійкості до кризи в площині «початок падіння – глибина падіння»: 1 – сектори економіки; 2 – зовнішньоекономічна діяльність; 3 – інвестиції; 4 – фінансові результати; 5 – бюджет; 6 – соціальна сфера; 7 – загальний інтегральний показник

Таблиця 5

Динаміка індексів економічних і соціальних показників Харківської області в 2005 – 2009 рр., % до попереднього року

Показник	Рік											
	2005		2006		2007		2008		2009		2008-2009	
	Значення	Ранг*	Значення	Ранг	Значення	Ранг	Значення	Ранг	Значення	Ранг	Значення	Ранг
Сфери економіки												
1. Промисловість	113	7-10	106	13-16	110	12-13	104	6-9	80	10-12	83,2	11
2. Сільське господарство	107,7	2	91,0	25	103,2	6-7	107,9	13	88,7	23	95,7	25
3. Будівництво	85,0	17-18	116,8	6	110,2	12	95,0	4	64,2	4	61,0	4
4. Транспорт	100,6	16	96,7	22	119,5	4	107,8	11	94,1	5	101,4	4
5. Роздрібна торгівля	125,2	4	124,4	9	126,6	11	114,1	20	77,6	17-18	88,5	24
6. Послуги	128,1	13-14	127,3	12	126,4	11-12	117,2	19	102,5	8-9	120,1	20
Зовнішньоекономічна діяльність												
7. Експорт	94,4	21	123,2	6	129,1	15	135,7	5	84,2	6	114,3	4
8. Імпорт	160,0	20-21	136,4	20	118,2	9	109,3	3	58,6	17	64,0	8
Інвестиції												
9. Іноземні інвестиції	125,3	6	207,2	2	130,0	12	125,9	2	128,5	10	161,8	5
10. Інвестиції в основний капітал	95,3	16	123,4	13	132,2	12	76,4	24	63,6	9	48,6	22
11. Інвестиції в житлове будівництво	131,8	4	111,2	22	140,5	6	90,5	18	43,8	14	39,6	15
Фінанси												
12. Фінансові результати	78,7	5	166,7	22	124,2	12-13	271,5	8	131,4	23	356,8	17
13. Збиткові підприємства	98,2	16-18	100,5	25	93,7	6-7	109,2	6	106,5	8	116,3	3
Бюджет												
14. Надходження податків	155,8	3	126,4	11-12	125,5	20-21	132,5	4	107,4	3	142,3	3
15. Податковий борг	160,6	21	248,0	24	131,6	19	176,6	20	179,8	18	317,5	18
Соціальна сфера												
16. Заробітна плата	118,0	21	119,4	14	111,1	21	104,0	21-22	90,4	18-19	94,0	20
17. Безробіття	87,9	8	92,4	23	84,9	14	128,8	12	69,0	21	88,9	20

* – вказано ранг Харківської області серед інших регіонів України

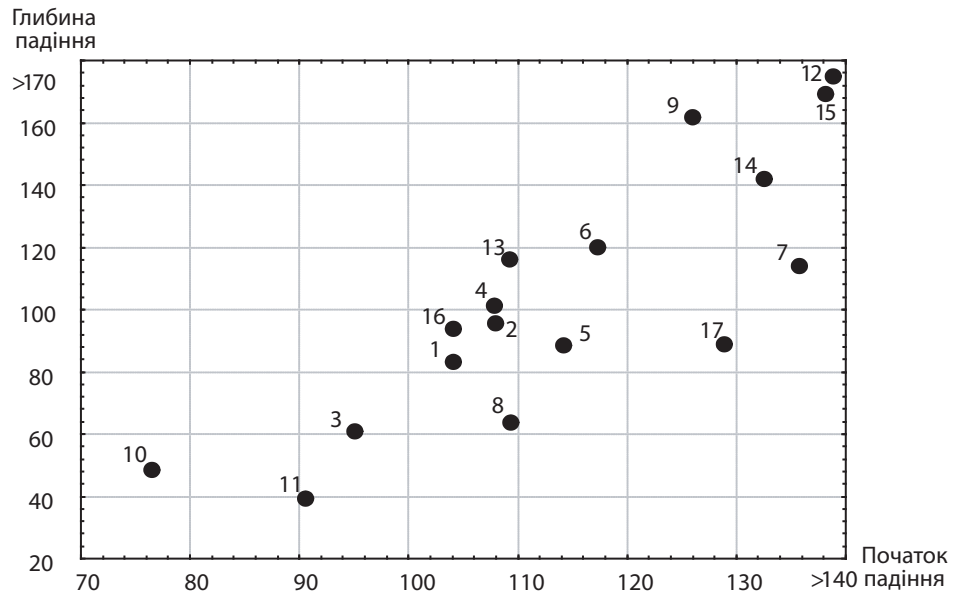

Рис. 8. Розподіл сфер економіки Харківської області у площині «початок падіння – глибина падіння»
* – відповідає порядковому номеру показника у табл. 5.